

B é t s.

Tsak most esett a' következendő dolog értésünkre, mellyet is kötelességünknek esmértünk legottan közleni a' Hazával:

Néhány *Belgyiomi* Küldöttek, a' közelébb múltt Ország-Gyűlésünk' vége tájján jelenvén meg H. *Kaunitz*nál, illy fontos, és a' *Magyar* Nemzetnek örökös díszére szolgálendő intést vettek a' Hertzegtől: „Az Urak' némelly Polgár-Társaiknak *Pozsonba* kellene menni, hogy tanulnának ott jó gondolkozás' módját a' nemes indulatú *Magyar* Nemzettől!“ — Ezt, maga a' *Hannoviai (Hennegau)* Küldött beszéltette.

Úgy halljuk, hogy Húsvét után újra Redutok fognának itten tartatni hetenként; és hogy az udvari Teátrum meg fog nagyobbíttatni.

A' *Tseh's* *Austriai* Udvari Kantzelláriának Olztályait, egy új Olztállyal szaporította meg mostanában Ő Felsége, melly újjonnan felállított Olztálynak foglalatossága lészén, a' politika Törvényeknek mennél jobb móddal lehető elintézése. E' dologban, Referendáriussá rendeltetett Ő Felségétől, Udvari Tanácsos és Professzor *Sonnenfels* József Úr.

Most jött ki, Professzor *Plenk*' Úr azon be-
tses munkájának 3-dik része, mellyben az orvoslásra meg kívántató plánták, nagy szorgalmatossággal vagynak le rajzolva 's ki szinelve. Ezen említett 3-dik Rész, Ő Felségének ajánlotta bé a' Szerző Úr, kit is a' Ts. 's Kir. Felség, kiváltképpenvaló jó tettésének bizonyítása mellett, 100 aranyokkal méltóztatott meg ajándékozni.

Maylandból (Mediolanum) azt írják, hogy az oda való Kormányozó *Ferdinánd* Főhertzeg *Velentzébe* utazott légyen, a' Ts. 's Kir., és a' *Náp.* Felségeknek kedvéért.

D d

Magyar

Magyar Ország.

Az *Etelka*' s *Arany-Peretzek*' tudós Szerzőjének,
Tisz. Prof. *Dugonits* András Úrnak érdemlett
tiszteletére, következő Verseket készített
Hazánknak egy igaz Leánya éppen akkor,
midőn német Komédiát jádzottak *Pestben* né-
melly Magyar Dámák és Gavallérok:

Midőn ama' Homály, a' Közjó' mirígye,
Minden valóságnak örökös irígye,
Tsattantá ostorát bús fejeink felett,
Nemzeti Nyelvünkre színte reteszt vetett.
'S majd el is tsábítá nemes érzésünket,
Mellyel a' Természet szülé Nemzetünket.
Szint' idegen Nyelvért oda otsáralá
Abban rejtett kintsünk' májd hogy pazérolá.
Idegen nyelvekhez úgy hozzá szoktata,
Hogy a' mi magunké alig hallathata.
'S pedig Gondviselés' titkos Gazdasága
Lehetett Nemzetek', 's Nyelvek' osztásába.
Mert: Napkelttől fogva, Napnyúgott' végéig,
Dél' kezdettől fogva, Éjszak' vég-szélyéig
Emberék lakoznak; olyan Lelkek, mint mi'
Nyelvvel különböznek, melly nem olly,
mint a' mi'.
Késő vala színte aztat észre venni,
Hogy nyelvvél szabadság kezde foglyá lenni.
De hát Te! nagy szívü Tisztelendő jó Fő!
Mikor fejünk felett tekerge a' felhő,
Nem vala szívednek akkor akadállya,
Nem vala a' homály nagy lelkednek gáttya.
Nemzed' Nyelvéhez vonzó szereteted'
Arjához nem fére semmi szinleltetett.
Fenn költt szívvel irád Te szép *Etelkád*at,
Matskásiak közzül szép *Juliánkád*at,
Édes Hazám *Erdély*' régi Történetét
Élő képpé tevéd nevezetes részét.
Te valál Nyelvünknak egy olly jó Örzője,
Annak senyvedttében egy gyors Térítője,
Arany

Arany tollú szárnyal fel ékesítője,
 El múlt idökre messze repítője.
 Mert még az idök is, kik csak emélztenek,
 Müved' fenn maradtán majd ök versengének:
 Mellyik magasztallya jobban munkáidat?
 Hol emellye fellyebb érdem-ofzlopidat.
 Köszönöm részemről: hogy kedves Nemzetem',
Erdélyben meg szállott édes Eredetem'
 Színte el aluvó hirét erköltsöknek
 Ébrefztéd hamvokból Régink' érdemeknek.
 'S hogy Te meg mutatád Nyelvünk' ékességét;
 Idegen nyelvekre annyiban szükségét,
 A' mennyiben *Görög*, 's más régi Nemzetek
 Idegen nyelvekből mézet szedegettek.
 Valamint a' jó méh, magát meg terhelve
 Tér meg munkájából honn- kelentzéjébe.
 'S hogy a' *Magyarnak* is sem méreg, sem szégyen
 Ha, nem pök; de mint méh, gyűjteményet
 télzen.

Szereti idegent, 's nyelvét meg betsülli;
 Magájét, mint föbb jót, böltsen élelztgeti.
 Így élyen minden bár a' Te példáidra:
 Szíve ébredezzen nyelve' ruháztára.

Láttuk hát Te róllad, érdemes *Dugonits*!
 Szíved' forrásának semmi dugója nints.

Ne légyen határa érdemid' fényinek!
 Böldogúl köszönny bé a' késő Vénségnek!

Kiványa ezt olyan; ki ő Nemzetének
 Igaz magyar szívvel tömjénez, 's díszének;
 'S ki szívből kiványa: hogy fok, mint *Dugonits*;
 Teremjen Hazánkban; valaholott csak nints:
 Sajnállyuk, hogy a' múlt Postán olly nagy
 hézaggal kéntelenítettünk küldeni Irásunkat. —
 A' mi akkor ki maradt; reménylyük, hogy bé
 jöhet talám a' következő Darabba.

Egy *Belgrádi* Levélből, melly költ a' múlt Márt.
 14-dikén, következőket olvasunk:

„A' *Novibazari* Basa, ki most leg közelebb
 való Szomszédunk a' Törökök közzül, adót ki-
 vánt

vánt közelébb néhány *Szerviai* Faluktól, melylyek a' *Passzarovitz*i Békességekötésben ki szabott határokon belül esnek. Midön a' Falusiakkal nem bóldogúlhattak volna az Adószedők, 500 fegyveres embert küldött a' *B a s a* reájok; kik is erőszakkal nyúltak a' dologhoz, 's annyi mindenféle élést tsikartak ki a' *Lakosok*tól, a' mennyire ment volna, az ő állatások szerént az adó. Hire menvén ennek *Belgrádba*, parantsolatot vettek leg ottan 3 *Kompániák* a' *Preiß* Regementjéből, 's ketten a' *Gyulaiéből*, hogy a' leg szélső vigyázat helyén, úgymint a' *Bojana-Rekai* sántzon túl nyomúllyanak, 's adják vissza a' költsönt, az ott őrizet nélkül lévő Falukban a' *Törökök*nek. Fülibe menvén az említett *Basának*, a' *Ts.* 's *Kir.* Népnek indulása, ajánlást tett leg ottan, hogy ő kész, az el vett eleségért ugyan annyit adni vissza, mihelyest illendőnek fognák azt itélni *Szisztóvban* a' *Török* Ministerek. Ezzel, újjolag vissza vette útját a' mi Népünk. A' hegyeken, mellyek rakvák voltak még akkor is hóval, nagyon terhes volt a' marsirozás. — Itt, mostanában se nem rontanak, se nem építenek; azoknak kérésekre, kik épületnek való helyért jelentik magokat, tsak az a' válasz, hogy még várakozással legyenek. — *Kladovában* nagy sántzok vagynak kézzen, a' helységnek 4 szegeleteiben, egy magas bástyával egyetemben, 's éppen most palánkollyák őket. A' mi *Visgálódóink*, egész a' *Timok* vizéig el menegetnek még most is. — *Pálffy* Reg. béli Kapitány *M** Úr, meg járta nem régiben *Bodon (Viddin)* Városát, *Görög* *Kalmár* formában. Három napokig mulatott benne, 's következő hirekkel tért vissza: „Az *Erősségnek* őrizete áll 12000 emberből, és 150 ágyúkból; a' *Duna* mentében sántzok vagynak hányva, mellyeknél 50 fegyveres *Tsajkák*, 's úgy neveztetett *Bárkászok* tartózkodnak; mihelyest oda vitték *Jussuf* *Basának*, nagy pompával

a' Birodalom' petsétjét: mindjárt *Siumla* felé vette útját; a' hajós Seregetsének nagyobb részét *Rufitsukkoz* küldötte, és a' mi velünk való fegyvernyugvást első Auguftusig meg hosszabbította; — a' *Viddini* Törökök közönségesen óhajtják a' *Szisztóvi* tanátskozásnak szerentsés ki menetelét, 's a' békesléget.“

Erdélyből írják, *Hidas* nevezetű Faluból, hogy egy oda közel lévő helységben szokás, a' párosodó személlyek' meg esketések alkalmatosságával Hétfő napokon prédikátziókat tartani. Midőn prédikállott volna egykor illy alkalmatossággal a' Pap a' múlt Farsangban, következő szókat erefztett ki, Befzédje közben a' száján: „Azért adott, úgymond, az Isten hosszú haját az Afizonyoknak, hogy annál fogva úgy hurtzolhassák őket Férjeik, mint valamelly kantár szárnál fogva.“ Ezeket hallván egy Férjfi, a' ki nem szokta magával hordani mulattságokba a' Feleségét, haza megy a' lakodalomból, 's le rántja aluvó Feleségét hajánál fogva az ágyról, 's kezdi széllyel hurtzolni a' szobában. Az Afizony szörnyen meg retten ezen véletlen történeten, 's reménykedik a' Férjének, hogy haggyon békét néki, hiszem ő semmit se vétett. Erre a' Férje azt felelte: „Ő tsak azt tselekefzi, a' mit a' Papjától hallott.“ — Bártsak ne kellene már akár-melly valláson lévő *Magyar* Papról is olyano-kat hallani, 's olvasni, mint a' mit az említett Papról jegyezénk fel, hiteles tudósítás után Írásunkba — tsupán abból a' végből, hogy ez is egy indító okúl szolgálhasson arra, hogy, a' kiken áll, törekedjenek szives igyekezettel eleiket venni az afféle botránkoztatásoknak, mely-lyek valóban mind a' Kerefztény Vallást, mind a' tiszteletre méltó Papi Hivatalt tsúfságra tézik ki. — Sokkal előbb, 's könnyebben véghez lehet azt vinni, hogy prédikállásokkal ne ártsanak a'

Val-

Vallás' Szolgái, mint azt, hogy életekkel példájokkal ne rontsák Halgatóikat; ámbár ennek elfközlése is igen szükséges, nem is lehetetlen volna.

Austriai Belgium.

Márt. 21-dikén költ *Bruxellai* Levélből, ezeket olvassuk: „Ugy láttzik, hogy mind itt, mind *Brabantzidnak* egyéb részeiben ismét helyre állott a' tsendesség; melly hogy meg ne háborítathassék többé, éjjel nappal járnak fel 's alá a' vizsgálódó Vitézek, kiknek parantsolatjok vagyon, hogy leg kissebb rendeletlenséget is el ne nézzenek. — Hogy ennekutánna a' vallás' színe alatt se lehesse fel lázzasztani a' Népet: egy Ts. 's Kir. Jelentés tétetett Márt. 16-dikán közönséggé, melly által vissza vétetnek azon Rendelések, mellyek a' fellyebb való Igazgatás alatt lettek vólt, a' papi dolgokra nézve. — A' múlt Szombaton, *Bosmann* nevezetű meghitt Testörzöjét fogták el *Vandernootnak*, nem messze *Bruxellához*. Már most itt vagyon, a' polgári tömlötzben, 's egyszer kérdőre is vonatott. — *Mons* Városában, szép tsendességgel vissza iktattatott az előbbeni Tanács azon állapotjába, mellyben vólt 1789-dik Elfzendőnek Novembere előtt.

Lüttichben, újra kezdett vólt a' múlt hónap közepe tájján éledni, a' háborúságnak megfojtott tüze.

Anglia.

(A' *Neuvidi* Újságból). *London*, Márt. 10 kén. Az *Amerikai* hadtól fogva, 10 millió font Sterl. re nevekedett fel a' mi Státusunknak az adóssága; és ha most hadba találna keveredni a' Nemzet: előbb ki kellene a' 10 milliót fizetni, hogy új költsön-pénzt lehesse kapni a' Státus' szükségére.

Fran.

Frantzia Ország.

A' Királynak, tökéletesen helyre állott ismét az egéssége, mellyen kiváltképpenaló örömet tette nyilvánvalóvá egész *Páris* Városa. Közakarattal meg egyeztek t. i. benne, a' Városnak minden Szakasszai, hogy jó Királyoknak óhajtott fel épüléséért háláadó öröm - innepet tartsanak, melly meg is lett Mártz. 20-dikán. Az új Püspök vitte véghez az Isteni szolgálatot. Az egész Város meg volt ezen napon világosítva. — A' leg buzgóbb Pátrioták' Társasága is, az úgy neveztetett *Domnikánusok' Klubja* meg határozta magában, hogy különös háláadó Innepet szenteljen, a' Királynak szerentsés meg gyógyulásáért; 's meg ajándékozza az nap, jó móddal leendő ki-házassíttathatóságok végett azon árva Leányokat, kiknek Atyyaik a' *Bastill'* meg vétele alkalmatosságával folytattak meg életektől.

A' leg újabb *Párisi* Tudósítások után, ezeket közli a' *Bétsi* Udvari Újság, a' *Frantzia* Papságról:

„Még most is nevededik, úgymond, naponként, a' polgári hitet le tevő Papoknak száma, és sokan jelentik magokat, annak letétele végett olyanok is, a' kik eleinten különböző értelemben voltak: mellyre nézve azt végezte Mártz. 17-dikén a' Nemzet Gyülése, hogy valamelly Plébánusok, az újjak' választatása előtt fogták ajánlani magokat, a' polgári hitnek le tételére, el kell ajánlásokat fogadni; és hogy vóltaképpen leheffen tudni az egyházi szolgálatot folytató, meg esküdt, és meg nem esküdt Papoknak számát: e' végett az a' határozás lett vólt Mártz. 12 dikén, hogy az Ország' Ofztályaival Laistromba kell vetetni az említett mind két tekintetbéli Papokat, 's meg keil hagyni minden Ofztálynak, hogy az általa készítendő Laistromot minél előbb meg küldje a' Nemzet Gyülésének. — A' Püspökök.

köknek választásához, majd minden Osztályokban hozzá fogtak, mivelhogy tsupán öten tették le a' hitet, az eddig való Püspökök között. A többek, rész szerént oda hagyták *Frantzia Országot*; rész szerént pedig előbbeni Megyéikben tartózkodnak. Ezen utóbb említettek között némelyek páfztori Leveleket 's Intéseket tesznek közönségesekké, mellyekben a' választásokat vétkeseknek, és minden erő nélkül valóknak kiáltják; az újonnan választott Püspököknek jussaikat kétségsbe hozzák, 's azoknak Követőiket Ekklesiából való ki-tiltással fenyegetik; hittől-fszakadtaknak (Schismaticus) nevezik 's a' t. Illyen páfztori Leveleket adtak ki p. o. a' *Soiffonsi*, *Strasburgi*, 's több más volt Püspökök; mellyeknek mindazáltal kevés sikerek lehetett még ekkoráig, minthogy az Ország' Osztályainak Kormányfőzeik, 's a' pátriotai érzékenységekkel bíró Plebánusok, nem hagyták azokat el terjedni.“

Az új polgári alkotványnak ellenségei, darab időtől fogva rebesgetik már (így írják a' *Párisi Tudósítások*), hogy *Frantzia Ország* ellen fegyverrel készülnének némely külső Hatalmasságok, különösen a' *Német Birodalom*, és az abban tartózkodó *Frantzia Kir. Hertzegek* *), sőt már
any„

---

*) T. i. a' *Condéi* Hertzeg, két Fiaival a' *Bourboni* és *Enghieni* Hertzegekkel együtt. Ezek Turinban múltak volt, a' *Frantzia Király* ifjabb testvér Öttsével az *Artésiai Gróffal* együtt; hanem darab idővel ez előtt Stuttgartba vették útjokat, holott arra kérték a' *Vürtembergi Hertzeget*, hogy engedné nekik által *Ludvigsburg* nevezetű *Kastélyát*, ideig való lakó helyül; de ezt meg nem nyerhetvén folyamodtak a' *Moguntziai (Maynz) Érsekhez*,

annyirais terjedt a' hir, hogy a' *Condé* Hg 8000-ed magával reá ütött *Alsó-Alfatziának Landau* nevezetű Erősségére; mellynek adtak is hitelt némelylyek. Azonban fel olvastattak a' Nemzet Gyűlésében Mártz. 11-dikén, a' *Felső* és *Alsó-Rajnai (Alfatia)* Osztályoknak Tudósításai, 's hát azok azt bizonyítják, hogy a' Tartományban minden tsendessen van, 's a' Konstitúció' buzgó Követőinek száma hova tovább nevededik. Jelentette annakutánna *Broglié* Ur, hogy 15000 zsöldos, és 50000 Nemzeti Katonák vagynak kézzen a' *Rajna* mentében, mellyek leg kissebbet sem tudnak valamely ellenséges mozgolódásról; hogy a' Király éppen most rendelt egy nagy érdemű Generális *Gelb* Urat, az oda való Sereg' Kormányozójává, 's más hasonló jó Pátriótákat, a' határon lévő Erősségeknek Kormányozóikká. — Hogy végre, tökéletessen le tsendesíttethessék a' Közönség, egy Irást mutatott bé a' Diplomátika Deputázió Márt. 13-dikán a' Nemzet Gyűlésének, melly Irást a' külső dolgokra ügyelő Minister útasított vólt az említett Deputázióhoz.

Ide megy ki, a' Minister' Irásának értelme: „Vettem azon Irást, mellyel az Urak, ezen hón. 7-dikén tiszteltek meg engemet, 's mellyben kértek, hogy elfközleném én azt, az Urakra nézve, hadd terjeszthessék elibe azon utakat 's módokat a' Nemzet Gyűlésének, mellyeket az én reám bízott Szék követett el, a' közönséges mind belső, mind külső bátorságot tárgyazó végzéseknek

---

hez, 's azt kérték meg, a' Vormátziai (*Vorms*) püspöki Palotának által engedése eránt. Itt, foganatos lett kérések, 's már most Vormátziában tartózkodnak; és az Artéfiái Grófot is magokhoz várták, hajdani Frantzia Minister Calonneval egygyütt.

nek tellyesedésére nézve. Az én Kantzelláriám által el követhető utak 's módok nem állhatnak egyébben, hanem mind azon dolgokra való szorgalmatos vigyázásban, mellyek az Urakat nyughatatlanságba hozhatnak. Ezen tekintetben igen világos parantsolatokat adott nékem által a' Király, és én el küldöttem azokat, a' mi határinknál lévő minden Ministereinkhez. Az ő tőlök hozzám érkezett Tudósítások, tsak egy tselekedetről sem emlékeznek ekkoráig, melly nyughatatlankodást okozhatna minékiünk; minthogy mindazáltal meg indúltak itten némelly hireken, mellyeknek mivóltát én most meg nem határozhatom: tehát újra szivekre kötöttem, a' Király' részéről minden Ministereknek, hogy meg kettőztetett vigyázással legyenek, 's egyfzersmind ezen közönséges, és már rend szerént szokásban lévő útakon 's módokon kívül különöffeket is vettem én elől, mellyeknél fogva egész bizonyosságú tudósítást vehetek, a' mi határaink' bátorságát tárgyazó történetek erántt azon helyekről, a' hol nekünk semmi Ministereink nintsenek, 's minden órán meg fogom voltaképpen tudni, ha vagyon e', és mitsoda Fundamentumok az említett hireknek; mellyről is leg ottan jelentést teszek a' Diplomátika Deputátzióinak, és a' Hadi Kantzelláriának. — A' külső 's belső tsendességnek fenn tartására tzelozó eszköök közzül valóknak tartom én, azon *Német Birodalmi Fejedelmekkel* való alkukat is, a' kiknek Birtokaik vagynak *Frantzia Országban*. Azt a' végzést, melly által ezen alkukhoz való kezdetés eránt kértetett a' Király; a' múlt Elztendő' Decemberének első napján közlötte velem a' Kir. Petséttartó, és én minden szükséges útasításokat meg küldöttem ő Felsége' parantsolatjából azon hónapnak 6-dikán az említett Birodalmi Fejedelmeknél lévő Ministereknek. Négy Fejedelmek állottak már reá az alkura: t. i. a' *Bipontumi Hertzeg*; annak az

Öts.

Ötse, H. Maximilián; a' *Württembergi*, és a' *Leiningeni* Hertzeg. A' *Württembergi* Hertzeggel való alku, tellyes folyamatajában vagyon; úgy vólna az már a' *Bipontumi* két Hertzegekkel is, hanemha azoknak Tisztviselőik néminémű nehézségeket találtak vólna, a' két Hertzegek' veszte ségeknek meg betsülése körül: várja mindazáltal az Agensek még ezen a' héten, a' szükséges Bizonyosság - Leveleket, 's minden el lessz követve, az alkunak folytatása végett. A' *Leiningeni* Hertzeg' részéről is, úgy fog lenni a' dolog. A' *Báfseli* (*Bafilea*) H. Püspök is tsak azt a' szempillantást várja, hogy helyre állyon Tartomány nyában a' tsendesség, 's leg ottan Ministerét fogja ide küldeni. A' több Birodalmi Fejedelmek olly reménységgel vagynak, hogy a' Tsászár, és a' Birodalom közbe fogják magokat vetni érettek, 's az ő panaszzaik, alkalmas mozgásokat eszközölnék *Regensburghan*. — Már régtől fogva köteleltségemnek esmertem én azt, hogy minden utakat módokat el kövessék, mellyek által leg jobban értésére adhattam a' *Bétsi* Udvarnak mind a' mi gondolatinkat, mind a' *Birodalmi* Fejedelmeknek kívánságaikat; ugyan ezt biztam én, a' *Berlini* Udvarnál lévő Ministerére a' Királynak. Mind a' két Udvarok, igen békefféges gondolataikat teszik eránttunk nyilvánvalókká; és hiszem, hogy az indító okoknak, 's az okosságnak ereje meg fogja győzni a' B. Fejedelmeket: mindazáltal én, ebben a' részben semmi bizonyost nem ígérhetek, 's úgy tartom, hogy az általunk betőlről el követendő utak' 's módoknak főképpen a' mi tsendességünket, 's alkuinknak szereztsés folyamataját kellek eszközölni. — Az el törölt Püspöki 's Érseki Jusok erántt alkuba crefzkedni nem lehet, mivel az e' részben meg károsodott Fejedelmek' ki elégítésének semmi módját nem lehet találni; ez a' tárgy pedig az, a' melly leg nagyobb tüzzel sürgettetik, 's leg nyomosabbnak tartattatik.

tik. Ebben a' tekintetben, nem lehet egyebet tselekednünk, hanem változhatatlan állhatatosságot mutatni, 's el várni, míg az idő, és a' józan gondolkodás véget vetnek az afféle kívánásoknak, mellyeket hogy számba vegyünk, meg nem engedni a' mi új Konfitutzióknk. — A' katona adás eránt való egyezésünk a' *Helvetusokkal* igen jó folyamatban vagyon, 's majd tsak nem ollybá lehet tartani, mintha már egésszen tökéletességre ment volna. — Mi történt légyen a' külső Udvaroknál lévő Követeinkre 's Ministereinkre nézve, kiktől én, a' Konfitutzióra való meg esküvést kívántam a' Király' parantsolatjára, jóllehet ez a' dolog nem éppen egyátallyában tárgyazza a' köz tsendességet: szükségesnek itéltem mindazonáltal az Urak előtt fel fedezni. A' mint kezemhez jöttek énnékem egymásután az említett Követek 's Ministerek' esküvéseik, küldöttem azokat leg ottan a' Nemzet Gyülésébe. A' *Velentzei* Követ, *Bombelles* Úr, előbb hozzám küldötte a' maga kéredző Irását, mint vette volna tőlem az esküvés eránt való parantsolatot; és én azonnal meg küldöttem néki a' vissza hívó Választ. Azon Tifztség, mellyet *Castellane* Úr viselt vólt *Genevában* (*Genf*), előbb el múlt, mintsem a' hit letételről szó lett volna. Kardinál *Bernis*nek (*Római Frantzia* Minisfternek) esküvését vissza küldötte hozzám a' Nemzet Gyülése. Én, annakutánna irtam a' Kardinálisnak, hogy minden feltétel nélkül való esküvését küldené hozzám; a' tegnap előtt vett feleletéből látom, hogy más hit' letételére reá nem veheti magát, és én már most tsak azt a' szempillantást várom, mellyben meg engedje a' Királynak egésségbéli állapotja, hogy ő Felsége' parantsolatjait vehessem, a' mellyeknek erejek szzerént vissza hívhassam a' Kardinálist, 's helyébe, valamint *Bombelles* Úr' helyébe is más Ministert rendelhessek 's a' t. "

(Ka-

(Kabinét' titkai vóltak az ilyen dolgok anakelőtte, mellyekhez Nem-Udvariaknak még tsak hunyorítani sem lehetett).

Ezen elő adott Irását a' Ministernek, közönséggé tétette a' Nemzet Gyűlése. Ki jő azonban kevés napok múlva, egy pátriotai hangon szólló *Párisi* kedves Ujságban (*Gazette Universelle*) a' Tsászárhoz intézett bizonyos meg kérő Irása a' *Német Birodalmi* Gyűlésnek, és az arra adott Válasza a' Tsászárnak. Amannak kiadása Febr. 2-dikára, ezé pedig Febr. 18-dikára vagyontéve. Ezen két Irásokban, haddal fenyegetett mintegy *Franzia Ország*; úgy vóltak azonban fel téve, hogy valóságokat a' miá kétségbe hozni nem lehetett. Még az Ujságon kívül, különösen is ki nyomtattattak. — Márt. 17-dikén, következő jelentést tett, ezen említett két Irásokra nézve *Mirabó Úr* a' Nemzet Gyűlésében, hogy azok erántt ítéletét kérte a' Diplomátika Deputáció, a' külső dolgokra ügyelő Ministernek, és ez mind szóval, mind irással is azt bizonyította, hogy ő mind a' két darabokat tsupa költeményeknek tartja. „A' *Regensburgban* lévő *Frantzia* Ministereknek erről való halgatása (így ír a' Minister); a' hozzám szakadatlanul érkező *Bétsi* Tudósítások; és még ezek felett, maga a' hirlélt Ts. Végzésnek foglalatja semmi részben nem hagynak engemet kételkedni a' felől, hogy ezen Darabok valamelly álnok szüleményei ne legyenek.“

Márt. 9-dikén, *Párisba* érkezett a' *Württembergi* Hertzeg.

Múlattságos Történetek.

A' Korona Örököse' Palotájához sétál nem régiben a' *Prussziai* Király *Berlinben*, még pedig nem vólt több kísézője egy Vadásznál. Őszve találkozik vele az úttzán, egy *frantzia* születésű Szoba-Leány, 's valami Tíztnak gondolván, meg szól.

436

szóllítja, hogy mondaná meg néki, hány óra? A' Király, ki veszi mosolyogva óráját, 's felel nyájasan a' Leány' kívánságára. Ennek, nagyon szemibe tünt a' Király' barátságos maga viselése, 's arra kéri, hogy nyilatkoztatná ki magát, hadd tudhassa, kivel lett légyen szerentséje szólni. *En, Prüssziai Király vagyok*, mondá a' Király; hát maga kitsoda? A' Leány, minden meg háborodás nélkül meg mondta a' maga nevét, hazáját, valamint az Allzonya nevét is. A' Király jót nevetett a' Leány' bátorságán, 's azzal elment; hanem más nap eggy arany órát küldött a' Leánynak, hogy ez után maga nézhetné meg (a' mint izente néki a' Király) hány óra?

Egy *Londoni* szabad Dáma, nagyon kedvelte az eleven képet, sőt képeket, 's azonban jó bőven még is termette a' szeretetnek élő gyümöltseit; de az nehezen esett néki, hogy ezt mások rebesgették. Panaszolkodik egyszer bizonyos Lord esmerőssének, hogy ötöt sokszor herzhurtzályák azzal, mintha már ennyi 's ennyi Gyermeke lett volna; most is, úgymond, tsak gondollya meg a' Lord, azt hirtelik felőlem, hogy kettős Gyerme kem izületett. A' Lord, azt feleli vigasztalásképpen: Hadd beszéljenek; én az efféle híreket, mind tsak feliből szoktam hinni.

Szóba ered egy *Frantzia*, a' maga Hazájának újjonnan készült, 's már szintén tökéletességre vitt polgári alkotványáról eggy *Angluffal*, 's azt vittatja erőssen, hogy a' *Frantzia* Konstitúzió sokkal jobb, és szabadabb az *Angliainál*. Az *Anglus* nem felelt egyebet ennél, a' *Frantzia* sok beszédére: „A' Gyermekek, úgymond, rendszerént szépek szoktak lenni; de várjuk tsak rá; hadd legyen a' *Frantzia* Szabadság is olly idős, mint az *Angliai*: majd akkor válik meg, úgy lehet vele kérkedni, mint most.“

Tudo:

Tudományt Dolgok.

Gróf Széchényi Ferentz ö Kegyelmeffége' udv. Orvosa, Dr Kis József Ur, következő tzi mü Irását adta közelébb nyomtató sajtó alá: *Az Érvágónak Pathológiája* Az az: olyan Könyv, mellyben az érvágásnak regulái adatnak elől. — Eleit kívánnya t. i. veenni, nevezett munkája által a' Szerző Ur azon hibás és veszedelmes szokásnak, melly szerént a' Magyar Köznép igen keveset, vagy talám semmit sem tartván a' belső orvosságokkal való élésről, többnyire minden bajában az érvágást akarja segítő eszközül használni; a' Borbélyok közzül is pedig igen sokan kélfzek azt néhány krajtzárokért véghez vinni. — *Pesti Professzorok, Rätz, Trnka, 's Brand* Uraknak tanításai, a' leg nevezetesebb új Könyveknek szorgalmatos meg olvasása, és a' *Pesti* nagy Ispotályban tett két rendbéli, mind a' kéttzer fél fél elztendeig tartott tulajdon tapasztalásai voltak a' Szerző Urnak munkája' kélfzítésében segítői. — Májusban, vége lessz a' nyomtatásnak: akkor a' Könyv' meg szerezhetésének helyéről 's módjáról is fog a' Haza tudósíttatni.

Magyar Országon (kéttség kívül *Veszprém*ben) került ki a' sajtó alól: *Veri Hungariae Civis Imago. Occasione reditus de Regni Comitii Riffini Domini Davidis Zsolnai, B. M. V. de Valle Veszpr. Abbat, Eccl. Cath. Veszpr. Lectoris & Canon. &c. Excell. Episcopi Vicarii &c. in debita venerationis monumentum, carmine descripta ab Joanne Nep. Radlinger. XVI. Kalend. April. MDCCXCI.*

Münchenben (*Monachium*) következő tzi mü könyv jött nem regiben világ eleibe: *Lieber Gott! wie dumm sind die Franzosen!* (*Bóldog Isten! mitsoda bolondok a' Frantsziák.* Az árra 20 krajtzár.

Kéret.

* * * * *

Kérettetnek a' *Bétsi* érdemes előfizető Urak, hogy a' bé állott 2-dik fertály esztendőre való két forint elő-pénzt bé küldeni ne terhelteffenek. — A' kik pedig a' távól lévő előfizető Urak közül tsak 5 forintot küldöttek e' folyó 4-dik Szakaszra, méltóztassanak az el maradott fél forintot akár most, akár pedig az 5-dik Szakaszra való elő-pénzzel fel küldeni: mivel már egy időtől fogva majd minden postán két árkust küldünk, és így a' költségünk szinte leg alább is másfél annyi, mint vólt annakelőtte: tehát az előbbeni elő-pénznél méltán kívánhatunk valamivel többet. — Többen vagynak száznál, kik a' 3-dik Szakaszért, még mind ekkoráig is kezünkhöz nem szolgáltaták a' pénzt. Vegyék, kérjük, az ilyen Urak gondolóra, hogy mi, itt mindent kész pénzzel fizetünk, még pedig igen drágán; és hogy a' posta-pénzt minden Előfizetőért különösen fizetjük, következőképpen érettek is kén-telenítettünk azt le tenni: ne kívánnják tehát olly tetemes kárunkat, és ne óltsák Hazánk' javát tárgyazó buzgóságunknak tüzet. — A' melly érdemes előfizető Uraknak kéttzer ment vólna, vagy menénd ugyan azon egy árkus: ne terhel-teliének hozzánk illy tzim alatt: à *Mr Mr de Kerekes — bey 3 Hacken im 2. Stock* vissza útasítani, fel tévén a' boritéknak tziemes részére: *pro Hadi Történetek, és Retour*; egyszersmind meg írni, mi hijjával vagynak munkánknek: kötelességünknek tartjuk, kívánságokat leg ottan tely-lyesíteni. — Szükségesnek itéltük végre jelenteni, hogy igen nagy haszna vagyon annak, ha a' hoz-zánk útasítandó betses Levelekről soha se marad el még most: *Pro Hadi Történetek.*

Költ *Bétsben*, April. 5-dik napján 1791.